

**Nařízení č. 44/2001 o příslušnosti, uznávání a výkonu
soudních rozhodnutí v občanských a obchodních
věcech (tzv. Brusel I.)
Pravidla soudní příslušnosti**

Justiční akademie SR, Omšenie
Pavel Simon, Petr Šuk
19. – 21. 11. 2013

1

Hlavní body:

- Působnost Bruselu I. – věcná, časová, osobní, teritoriální
- Příslušnost výlučná (čl. 22)
- Podrobení se příslušnosti (čl. 24)
- Příslušnost sjednaná (čl. 23)
- Příslušnost obecná (čl. 2 – 4)
- Příslušnost daná na výběr (čl. 5 – 6)
- Příslušnost ve věcech pojistných, spotřebitelských a pracovních smluv (čl. 8 – 21)
- Překážka litispendence a související řízení
- Předběžná a zajišťovací opatření
- Přezkum příslušnosti národním soudem (čl. 25 a 26)

2

Působnost Bruselu I. – mezinárodní prvek

Owusu, C-281/02 - mezinárodní prvek je dán vždy, když vyvstane s ohledem na okolnosti případu otázka určení mezinárodní příslušnosti soudů

Lindner, C-327/10 - cizí státní příslušnost

Maletic, C-478/12

Čl. 26 Smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Polskou lidovou republikou o právní pomoci a úpravě právních vztahů ve věcech občanských, rodinných, pracovních a trestních (č. 42/1989 Sb.)

Dohoda o volbě soudu jednoho členského státu osobami s bydlištěm v jiném členském státě.

Čl. 25 Smlouvy mezi Československou socialistickou republikou a Svazem sovětských socialistických republik o právní pomoci a právních vztazích ve věcech občanských, rodinných a trestních (č. 95/1983 Sb.)

3

Věcná působnost Bruselu I.

k pojmu občanské a obchodní věci

Eirini Lechouritou, C-292/05, Apostolides, C-420/2007

LTU v. Eurocontrol, 29/76 - výkon rozhodnutí vydaného ve vztahu osoby veřejného práva a osoby soukromého práva, kdy prvá jednala v rámci svých veřejnoprávních pravomocí – **nespadá**.

NS ČR 33 Cdo 3793/2011

Nizozemský stát v. Rüffer, 814/79 - úhrada poplatku za odstranění vraku z veřejné komunikace orgánem veřejné správy – **nespadá**

4

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

k pojmu občanské a obchodní věci

Volker Sonntag v. Waidmann, C-172/91 – náhrada újmy za úmrtí syna a bratra zaviněné učitelem – spadá.

Freistaat Bayern proti Blijdenstein, C-433/01 – regres finanční podpory – spadá

Verein für Konsumenteninformation v. Karl Heinz Henkel, C-167/00 – nezisková organizace zřízená za účelem ochrany spotřebitelů není osobou veřejného práva – spadá

5

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

Realchemie Nederland, C-406/09

Sunico, C-49/12

Sapir, C-645/11

Préservatrice Fonciere TIARD Compagnie d'Assurances proti Nizozemskému státu, C-266/01 – obrana žalovaného není relevantní

6

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

k vyloučeným věcem:

Schneider, C-386/12 – věci osobního stavu

de Cavel I., 143/78
majetkové vztahy mezi manžely

den Boogaard, C-220/95
majetkové vztahy mezi manžely a výživné

Henri Gourdain v. Franz Nadler, 133/78

Deko Marty, C-339/07

F-Tex SIA, C-213/10

Alpenblume AB, C-111/08

German Graphics, C-292/08
úpadkové řízení

7

Věcná působnost Bruselu I. – pokr.

Gemeente Steenbergen a Luc Baten, C-271/00
regres státem uhrazeného výživného

Marc Rich & Co. AG v. Societé Italiana Impianti PA,
C-190/89

Van Uden, C-391/95

West Tankers Inc., C-185/07

rozhodčí řízení (Evropská Úmluva o mezinárodní obchodní arbitráži /vyhláška č. 176/1964 Sb./ a Newyorská Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů /vyhláška č. 74/1959 Sb./).

8

Místní působnost Bruselu I.

Splývá s teritoriální působností práva ES (články 349 a 355 SFEU; bývalý článek 299 SES), zahrnuje tedy všechny členské státy (čl. 1 odst. 3) včetně Dánska (od 1.7.2007).

Nařízení se použije i v případě:

- francouzských zámořských departmentů Guadeloupe, Martinik, Francouzská Guyana, Réunion, **Mayotte (1.1.2014)**
- Gibraltar jako území, za které přijala Velká Británie odpovědnost,
- portugalské Madeiry a Azorských ostrovů,
- španělských Kanárských ostrovů,
- finských Alandských ostrovů.

9

Místní působnost Bruselu I. – pokr.

Nařízení se naopak nepoužije v případě:

- Francouzské Polynésie, Nové Kaledonie, ostrovů Willis a Futuna, Francouzských jižních a antarktických území a území se speciálním statutem (Saint-Pierre a Miquelon),
- holandských území Aruba a Nizozemských Antil (Bonaire, Curaçao, Saba, Sint Eustatius, Sint Maarten),
- britských území Anguilly, Kajmanských ostrovů, Falkland, Jižní Georgie a Jižních Sandwichových ostrovů, Montserratu, Pitcairnu, Svaté Heleny a závislých území, Britských území v Antarktidě, Britského indickooceánského území, ostrovů Turks a Caicos, Britských panenských ostrovů a Bermud, britských výsostných území Akroriti a Dhekelia na Kypru, britských Normanských ostrovů (Guernsey, Jersey, Alderney a Sark) a Ostrova Man
- severní část Kypru, nad kterou nemá kyperská vláda faktickou kontrolu.

10

Časová působnost Bruselu I.

Příslušnost (čl. 66 odst. 1)

řízení zahájená po vstupu nařízení v platnost (1.3.2002 – čl. 76, v ČR 1.5.2004)

Uznání a výkon (čl. 66 odst. 1, odst. 2 písm. b)

- rozhodnutí vydaná v řízeních zahájených po vstupu nařízení v platnost
- rozhodnutí vydaná po vstupu nařízení v platnost v řízeních zahájených dříve, jsou-li splněny podmínky článku 66 odst. 2 písm. b)
- NS ČR sp. zn. 31 Cdo 2325/2008
- *Wolf Naturprodukte, C-514/10*

11

Osobní působnost Bruselu I.

Zásadně se nařízení vztahuje na řízení proti žalovaným s bydlištěm na území některého členského státu (Preambule, odstavce 8 a 9)

Výjimky z tohoto pravidla =

Články 22, 23 a 24

Články 9 odst. 2, 15 odst. 2, 18 odst. 2

12

Vztah k mezinárodním úmluvám

nejsou dotčeny úmluvy o zvláštních otázkách (čl. 71)

- Úmluva o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě /CMR/, Ženeva, 19.05.1956, č. 11/1975 Sb. (čl. 31) – **Portbridge, C-148/03, TNT Express, C-533/08**
- Úmluva o sjednocení některých pravidel o mezinárodní letecké dopravě, Montreal, 28.5.1999, č. 123/2003 Sb. m. s. (čl. 30)

Mezinárodní úmluva se však týká jen příslušnosti (litispendence dle nařízení, není-li rovněž úmluvou upravena)

13

Vztah k jiným předpisů EU

- nejsou dotčena ustanovení v unijním právu nebo harmonizovaném národním právu
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. 12. 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb
- Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. 4. 1993 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
- Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. 12. 1993 o ochranné známce Společenství ve vztahu k Bruselské úmluvě
- Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. 12. 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství

14

Vztah k dalším úmluvám

- **čl. 68** – Nařízení nahrazuje Bruselskou úmluvu
- **čl. 69** – Nařízení nahrazuje tam uvedené dvoustranné dohody
- **čl. 64 odst. 2 Luganská úmluvy (2007)** - Norsko (od 1.1.2010), Švýcarsko (od 1.1.2011), Island (od 1.5.2011)
- **čl. 351 SFEU (bývalý čl. 307 SES)** – při konfliktu má přednost mezinárodní dohoda, kterou členský stát uzavřel před vstupem do ES (EU), před unijním právem

15

Výlučná příslušnost – článek 22

Nejsilnější ze všech příslušností

- aplikuje se bez ohledu na bydliště stran (čl. 22),
- nemůže být změněna dohodou o prorogaci (čl. 23),
- nemůže být změněna tím, že žalovaný přistoupí na řízení před jiným soudem (čl. 24),
- jako jedinou ji soud přezkoumává z úřední povinnosti (čl. 25),
- její porušení je sankcionováno neuznáním rozhodnutí (čl. 35 odst. 1).

16

Výlučná příslušnost – věcná práva k nemovitostem

ČEZ, C-343/04

žaloby směřují k určení rozsahu, obsahu, vlastnictví nebo držby nemovitosti nebo existence jiných věcných práv k ní a k tomu, aby držitelům těchto práv byla zajištěna ochrana výsad, které vyplývají z jejich právního postavení

Richard Gaillard v. Alaya Chrlili, C-518/99

nevztahuje se na určení neplatnosti kupní smlouvy o prodeji nemovitosti

Reichert proti Dresdner Bank, C-115/88

nevztahuje se na odporovatelnost

George Lawrence Webb v Lawrence Desmond Webb, C-294/92

žalobce musí být nositelem tvrzeného práva

17

Výlučná příslušnost – nájem nemovitostí

Erich Rösler v. Horst Rottwinkel, 241/83

týká se všech nájmu nemovitostí, a to zejména existence nájmu, jeho trvání a výkladu ujednání nájemní smlouvy a dále předání nemovitosti pronajímateli, opravy škod způsobených nájemcem, neuhrazeného nájemného a dalších plateb s nájemným spojených (vodné, stočné, elektřina, plyn)

Dansommer A/S v. Andreas Götz, C-8/98

žalobcem osoba, které pronajímatel postoupil svůj nárok vůči nájemci

Norbert Lieber v. Willi S. Göbel and Siegrid Göbel, C-292/93

netýká se vydání bezdůvodného obohacení za užívání nemovitosti po zrušení kupní smlouvy

18

Výlučná příslušnost – nájem nemovitostí pokr.

Elisabeth Hacker v. Euro-Relais GmbH, C-280/90

netýká se žalob cestovní agentury, která pouze zprostředkovala ubytování

Brigitte a Marcus Kleinovi proti Rhodos Management Ltd, C-73/04

nevztahuje se na time-sharing

19

Výlučná příslušnost – statusové věci obchodních společností

řízení o

- prohlášení neplatnosti společnosti,
- zrušení společnosti (či jiné právnické osoby), jejím vstupu do likvidace a jmenování likvidátora
- vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady společnosti (či vyslovení neplatnosti rozhodnutí jiného orgánu právnické osoby).
- *C-372/07 Hassett a Doherty*
- *C-144/10 JPMorgan Chase*

20

Výlučná příslušnost – průmyslová práva

Ferdinand M. J. J. Duijnste v. Lodewijk Goderbauer, C-288/82

platnosti, existenci nebo propadnutí patentu nebo prohlášení přednostních práv z důvodu dřívější úschovy

GAT, C-4/03

bez ohledu na to, kdy otázka výlučné příslušnosti v řízení vyvstala

Solvay, C-616/10

21

Článek 24 - podřízení se jurisdikci

- Příslušnost založená bezpodmínečným podrobením se jurisdikci procesního soudu.
- Prorogace sui generis, kdy příslušnost soudu založí žalovaný tím, že nevznese námitku nepřislušnosti procesního soudu a začne se proti žalobě hájit, resp. se k žalobě vyjádří (**Pierre Jacqmain, 150/80**).
- Nedostatek příslušnosti nelze namítat poté, kdy žalovaný zaujme stanovisko, jež je podle vnitrostátního procesního práva považováno za první obranu adresovanou soudu, jemuž byla věc předložena (**Goldbet, C-144/12, odst. 37**)

22

Článek 24 - podřízení se jurisdikci

- **Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80**
 - čl. 24 a dohoda o volbě soudu podle čl. 23
- **Hannelore Spitzley v. Sommer Exploitation SA, 48/84**
 - vzájemná žaloba
- **Group Josi, C-412/98, odst. 44-45**
 - význam bydliště žalobce (i žalovaného)
- **Michal Bilas, C-111/09**
 - čl. 24 a obligatorní příslušnost
- **Goldbet, C-144/12**
 - čl. 24 a řízení o EPR (odpor proti EPR)
- **NS ČR, 29 Nd 336/2007 (R 14/2009)**
 - k předpokladům přezkumu příslušnosti

23

Prorogace – článek 23

- Stačí, aby **jen jedna strana** měla bydliště či sídlo v členském státu
- Dohoda se nesmí vztahovat na věci uvedené v článku 22, ani nesmí být v rozporu s články 13, 17 nebo 21.
- Není vyžadován žádný vztah mezi předmětem sporu a soudem, zcela se respektuje **smluvní volnost stran**.
- Z hlediska časové působnosti je rozhodující okamžik zahájení řízení, a nikoliv okamžik uzavření dohody o prorogaci – **Sanicentral, 25/79**.

24

Prorogace - formální požadavky

- **stanoveny výlučně Nařízením**; členské státy nemohou vznášet jiné (další) požadavky než ty, které jsou obsaženy v Nařízení
 - **Elefanten Schuh GmbH v. Pierre Jacqmain, 150/80**
- **dohoda o volbě soudu se řídí výlučně Nařízením.**
 - **Francesco Benincasa v. Dentalkit, C-269/95**

25

Prorogace - formální požadavky - pokračování

- **Galleries Segoura SPRL v. Bonakdarian, 25/76**
- **Estasis Salotti di Calzoni v. RÜWA GmbH, 24/76**

- **The tilly Russ, 71/83**
- **Berghoefer, 221/84**

- **Powell Duffryn plc v. Wolfgang Petereit, C-214/89**
- **MSG, C-106/95**

26

Prorogace – třetí osoby

- Přestože jde o závazek určitých stran, může z něj profitovat popř. jím být vázána i třetí osoba,
 - v případě uzavření smlouvy ve prospěch třetího (**Gerling v. The Italien Treasury, 201/82**)
 - v případě nabytí akcií (**Powell Duffryn C-214/89**)
 - v případě právního nástupnictví (**The tilly Russ, 71/83, Coreck Maritime, C-387/98**).
 - zásadně však nikoliv v případě dalšího nabyvatele věci (**Refcomp, C-543/10**)

27

Prorogace - důsledky volby soudu

vylučnost *inter partes*, nikoliv *erga omnes* =>

- Rozhodne-li soud, který nebyl příslušný dle platné dohody o příslušnosti soudu, nemůže být takové rozhodnutí při výkonu rozhodnutí v jiném členském státu odmítnuto pouze pro porušení článku 23 (na rozdíl od vylučnosti dle článku 22, 13 a 17 – viz **článek 35/1**).
- **Soud**, u něhož je podána žaloba na základě tvrzené dohody, **by neměl ex officio vyžadovat prokázání této dohody**, pokud existenci této dohody žádná ze stran nespornuje.

28

Prorogace - důsledky volby soudu

- Pokud žalovaný vyjádří vůli hájit se u soudu, u něhož byla žaloba podána, v souladu s článkem 24, pak i kdyby tento soud nebyl soudem zvoleným dohodou stran dle článku 23, bude jeho příslušnost založena dle článku 24 (**článek 24 převáží nad článkem 23**).
- Strany mohou uzavřít takovou dohodu, aniž by vyloučily příslušnost soudů jiného státu

29

Obecná příslušnost

Článek 2

dle bydliště žalovaného bez ohledu na jeho státní příslušnost

Group Josi Reinsurance Company SA v. Universal General Insurance Company (UGIC), C-241/98

bydliště žalobce nerozhoduje

Owusu, C-281/02

30

Obecná příslušnost – pokr.

Článek 59

bydliště fyzické osoby dle národního práva státu fóra nebo státu, kde má mít bydliště

Článek 60

bydliště (sídlo) právnické osoby
- sídlo, ústředí, hlavní provozovna

Bydliště neznámé – C-327/10 Lindner, C-292/10 Visser

31

Obecná příslušnost – pokr.

Článek 3

zákaz aplikovat na osoby s bydlištěm v EU jiná než v nařízení upravená pravidla soudní příslušnosti (viz zejm. Příloha 1 k nařízení)

Článek 4

žalovaný s bydlištěm mimo členské státy => příslušnost se určí dle vnitrostátních norem mezinárodního práva soukromého a procesního státu fóra, s výjimkou

- výlučné příslušnosti čl. 22
- sjednané příslušnosti čl. 23
- přistoupení na jurisdikci soudu dle čl. 24
- u obligatorní příslušnosti dle čl. 9 odst. 2, 15 odst. 2, 18 odst. 2

Nadále se ale aplikuje nařízení pro otázku litispence, uznání a výkonu rozhodnutí.

32

Příslušnost na výběr daná

- založena na vztahu mezi předmětem sporu a soudem odlišným od soudu žalovaného
 - **Rehder, C-204/08, odst. 31**
 - **eData Advertising, C-509/09 a Martinez, C-161/10, odst. 40**
 - **Products 4U, C-523/10, odst. 18**
 - **Mediatech, C-170/12, odst. 34** (který soud může nejlépe posoudit opodstatněnost žalobních tvrzení)
- žalovaný má bydliště či sídlo v některém členském státě, odlišném od státu fóra
- Jde o výjimku z obecného pravidla (čl. 2), jíž je nutno interpretovat restriktivně
 - soud, jehož jurisdikce je založena např. dle článku 5 odst. 1, tedy který rozhoduje o smluvním nároku, nemůže rozhodnout o žalobě na základě jiných důvodů, např. z titulu odpovědnosti za škodu
 - **Kalfelis, 189/87**

33

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1)

Nevyžaduje, aby smlouva byla uzavřena, musí však být možné identifikovat závazek, dobrovolně přijatý jednou stranou vůči straně druhé.

- **Handte, C-26/91, odst. 10;**
- **Réunion européenne, C-51/97, odst. 17;**
- **Tacconi v. HWS, C-334/00, odst. 22;**
- **Petra Engler, C-27/02, odst. 45 a 51**
- **Česká spořitelna, C-419/11, odst. 46 až 51**

34

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1) - pokračování

- Příslušnost soudu k rozhodování o sporech týkajících se existence smluvního závazku se určí dle tohoto ustanovení i tehdy, pokud vznik smlouvy, která dala podnět k podání žaloby, je mezi účastníky sporný
 - **Petra Engler, C-27/02, odst. 46**
- žaloba o náhradu škody vzniklé porušením smluvní povinnosti je žalobou ze smlouvy ve smyslu článku 5 odst. 1 a příslušný je soud, v jehož obvodu měla být splněna ona smluvní povinnost, v důsledku jejíhož porušení vznikla žalobci škoda
 - **A. De Bloos, SPRL v. Société en commandite par actions Bouyer, 14/76**

35

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1) - pokračování

- žaloba proti členu představenstva akciové společnosti opírající se o zákonné ručení za závazky akciové společnosti není smluvním nárokem dle čl. 5 odst. 1; povaha závazku společnosti není rozhodná
 - **ÖFAB, C-147/12, odst. 37 až 42**
- závazky ze směnek (včetně směnečného ručení, a to i tehdy, jde-li o blancosměnku) – ANO; místo plnění = platební místo
 - **Česká spořitelna, C-419/11, odst. 48 až 51**

36

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1 písm. a/)

- Určení, která povinnost ze závazkového vztahu je předmětem sporu.
- Určení rozhodného práva dle kolizních norem státu fóra
- Určení místa plnění dle norem rozhodného práva
 - rozhodnutí *Industrie Tessili Italiana v. Dunlop AG*, 12/76
 - Česká spořitelna, C-419/11, odst. 54 (plus 55 a 56)

37

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1 písm. b/)

- při zkoumání příslušnosti dle článku 5 odst. 1 je třeba začít písm. b/ - nelze-li aplikovat, pak dle písm. c/ se aplikuje písm. a/
- **společný základ** pro určení příslušnosti
- Místo dodání zboží či poskytnutí služby se určí **bez ohledu na rozhodné hmotné právo, zcela autonomně, dle obsahu smlouvy**
 - *Color Drack GmbH*, C-386/05
 - *Car Trim*, C-381/08
 - *Electrosteel*, C-87/10
 - *Peter Rehder*, C-204/08
- Aplikuje se **bez ohledu na to, která strana a kterou povinnost ze smlouvy žaluje**

38

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1 písm. b/)

- **Pluralita míst dodání v jednom státě**
 - Color Drack GmbH, C-386/05
- **Pluralita míst dodání překračující hranice**
 - Peter Rehder, C-204/08 (letecká přeprava)
- **Nemožnost určit místo dodání dle smlouvy bez využití hmotného práva => místo fyzického předání zboží kupujícímu (nikoliv tedy prvnímu dopravci)**
 - Car Trim, C-381/08
 - Electrosteel, C-87/10 (využitelnost INCOTERMS)

39

Smluvní nároky (článek 5 odst. 1 písm. b/) – pokrač.

- Lze použít pouze tehdy, pokud
 - smlouva stanoví místo dodání zboží či místo provedení služby, nebo
 - zboží bylo dodáno či služba poskytnuta.
- **Zboží** = viz čl. 28 SFEU (dříve čl. 23 a násl SES) - výrobky, které mají hodnotu vyjádřitelnou v penězích a jsou schopny stát se předmětem obchodní transakce (Komise v. Itálie, 7/68)
- **Služba**
 - činnost poskytovaná za úplatu
 - službou ve smyslu článku 5 odst. 1 písm. b/ nařízení nejsou všechny činnosti spadající pod článek 56 a násl. SFEU (dříve čl. 49 a násl. SES)
 - Falco Privatstiftung, C-533/07

40

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Věci týkající se deliktu či quasideliktu

Zahrnují veškeré nároky, které směřují k uplatnění odpovědnosti žalovaného a které nesouvisí se smlouvou nebo se smluvními nároky ve smyslu článku 5 odst. 1 Nařízení

- Kalfelis, 189/87, odst. 17
- Rudolf Gabriel, C-96/00, odst. 33
- Petra Engler, C-27/02, odst. 29
- ÖFAB, C-147/12, odst. 32

41

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Culpa in contrahendo

článek 5 odst. 1 nepokrývá ty situace, kdy není dán závazek svobodně přijatý jednou stranou vůči druhé => článek 5 odst. 3

- Tacconi v. HWS, C-334/00
- Petra Engler, C-27/02

42

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- místo, kde nastala škoda, i
- místo, kde došlo k události, jež vedla ke vzniku škody.
- **Handelskwekerij G.J.Bier B.V. v. Mines de potasse d'Alsace S.A., 21/76**

43

Nároky z deliktu či kvazideliktu
(článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Fiona Shevill, C-68/93**
 - zásah do osobnostních práv článkem v tisku
 - mozaikový přístup (místo, kde došlo k újmě)
 - místo, kde došlo k události, jež vedla ke škodě = sídlo vydavatele
- **Rudolf Kronhofer, C-168/02**
 - škoda způsobená ztrátovými operacemi na burze
 - místo, kde nastala finanční škoda a bydliště poškozeného

44

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Dumez France S.A. v. Hessische Landesbank, C-220/88**
 - škoda způsobená neposkytnutím úvěru dceřiné společnosti
 - místo, kde nastala škoda a sídlo mateřské společnosti
- **Réunion Européenne, C-51/97**
 - škoda na zboží přepravovaného tzv. lomenou dopravou
 - místo, kde škodu zjistil poškozený = bez relevance
 - žaloba směřující proti námořnímu přepravci => místo, kde nastala škoda = přístav, kam zboží mělo být dopraveno námořním přepravcem

45

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **ÖFAB, C-147/12**
 - žaloba proti členu představenstva akciové společnosti opírající se o zákonné ručení za závazky akciové společnosti
 - místo, kde nastala škoda = místo, s nímž jsou spjaty činnosti vykonávané dotčenou společností, jakož i finanční situace související s těmito činnostmi
- **Zuid-Chemie, C-189/08**
 - škoda způsobená zpracováním vadného výrobku (vadný micromix /vyrobený v Belgii/ užitý k výrobě umělých hnojiv /v továrně žalobce v Nizozemsku/)
 - určení místa, kde nastala škoda (došlo k újmě)

46

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události

- **Melzer, C-228/11**
 - ztrátové burzovní operace
 - škoda způsobená osobou odlišnou od žalovaného (žaloba proti anglické brokerské společnosti, jež obchody realizovala, u soudu, v jehož obvodu sídlí smluvní partner žalobce)
 - místo, kde došlo k události vedoucí ke škodě v situaci, kdy v obvodu soudu jednala pouze osoba odlišná od žalovaného
- **Folien Fischer, C-133/11**
 - využitelnost článku 5/3 pro negativní určovací žalobu

47

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události a internet

- **eData Advertising, C-509/09 a Martinez, C-161/10**
 - újma na cti způsobená publikací „škodlivých“ informací na internetu
 - místo, kde došlo k události vedoucí k újmě = sídlo vydavatele obsahu (pro celou újmu)
 - místo, kde nastala škoda (kde došlo k újmě)
 - = centrum zájmů poškozeného (zpravidla obvyklý pobyt, může však být i jinde – např. výkon profesní činnosti) => pro celou škodu (částečný odklon od mozaikového přístupu, odůvodněný povahou internetu, viz zejm. odst. 48)
 - = v členských státech, na jejichž území je nebo byl přístupný obsah informace zveřejněné na internetu, a to pouze pro újmu vzniklou na jejich územích

48

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události a internet

- **Wintersteiger , C-523/10**
 - zásah do práva k ochranné známce užitím jejího znění jako klíčového slova vyhledávače
 - místo, kde došlo ke škodě = stát, v němž je ochranná známka zapsána (nikoliv tedy, jako v případě osobnostních práv, stát, kde se nachází centrum zájmů poškozeného)
 - místo, kde nastala událost vedoucí ke škodě = sídlo inzerenta (jenž rozhodl o optimalizaci vyhledávání a zadal klíčové slovo provozovateli vyhledávače)

49

Nároky z deliktu či kvazideliktu (článek 5 odst. 3)

Místo, kde došlo ke škodné události a internet

- **Mediatech, C-170/12**
 - újma na majetkových autorských právech, způsobená nabídkou nosičů (CD) přes internet
 - osobnostní práva = universální, chráněna ve všech členských státech x duševní či průmyslová práva = zásadně teritoriální
 - místo, kde nastala škoda = soud státu, jenž
 - poskytuje ochranu dotčeným majetkovým autorským právům a současně
 - v jehož obvodu byly přístupné internetové stránky, nabízející rozmnoženinu díla (CD), s nímž jsou spjata práva, jejichž porušení se žalobce dovolává.
 - pouze ve vztahu k újmě, vzniklé na území tohoto státu (mozaikový přístup).

50

Spory plynoucí z provozování pobočky (článek 5 odst. 5)

Pobočka

= permanentní prodloužená ruka zahraniční právnické osoby, zřízená pro účely podnikání v dotčeném členském státě

- **Somafer SA, 33/78**
- **SAR Schotte GmbH, 218/86**

51

Spory plynoucí z provozování pobočky (článek 5 odst. 5)

Spory plynoucí z provozování pobočky

= týkající se práv a závazků vzniklých ze vztahů souvisejících se zřízením a správou pobočky

= vzniklé ze smluvních a mimosmluvních vztahů, do nichž pobočka vstoupila jménem svého zřizovatele, nebo při činnosti jeho jménem či v jeho prospěch prováděné, na území státu, kde se pobočka nachází

- **Somafer SA, 33/78**

52

Spojené nároky (článek 6 odst. 1)

- některý ze žalovaných musí mít bydliště (sídlo) v obvodu procesního soudu (Réunion européenne, C-51/97)
- **spojené nároky** = musí existovat možnost rozdílu v řešení sporu, spadající do rámce téže skutkové a právní situace
 - **Roche Nederland BV, C-539/03** (porušení evropského patentu každým ze žalovaných pouze ve „svém“ státě)
 - **Honeywell, C-616/10** (porušení evropského patentu žalovanými ve více členských státech)
 - **Painer, C-145/10** (porušení autorských práv chráněných ve více členských státech)

53

Spojené nároky (článek 6 odst. 1)

- skutečnost, že žaloby podané proti více žalovaným mají **různé právní základy**, není překážkou pro aplikaci článku 6 odst. 1.
 - **Freeport, C-98/06** (odklon od Réunion Européenne, C-51/97, odst. 50)
 - **Painer, C-145/10** – totožnost právních základů je jen jedním z mnoha faktorů, nepředstavuje nezbytnou podmínku (odst. 80)
- nepřípustnost žaloby proti „hlavnímu“ žalovanému „nevadí“
 - **Reichs Montage AG, C-103/05**

54

Ostatní případy alternativní příslušnosti (článek 6 odst. 2 - 4)

- Článek 6 odst. 2
 - **Kongress Agentur Hagen GmbH v. Zeehaghe BV, C-365/88**
- Článek 6 odst. 3
 - **Danværn Production A/S v Schuhfabriken Otterbeck GmbH & Co. , C-341/93**

55

Obligaturní příslušnost (články 8 až 21)

Čl. 13 Preambule nařízení – ochrana slabší strany

Příslušnost ve věcech pojištění, spotřebitelských smluv a individuálních pracovních smluv se určuje podle těchto oddílů – 3, 4 a 5.

Nerespektování obligaturní příslušnosti ve věcech pojistných a spotřebitelských smluv má za následek neuznání rozhodnutí (čl. 35 odst. 1)

56

Obligaturní příslušnost – pojistné věci (články 8 až 14)

definice pojistné věci dle účastníků:

pojistník, pojistitel, pojištěný a oprávněná osoba (poškozený, viz
článek 11 odst. 1)

- **FBTO v. J. Odenbreit, C-463/06, WGV, C-347/08**
odkaz v čl. 11 odst. 2 rozšiřuje okruh žalobců dle čl. 9 odst. 1 písm.
b) o osoby, které utrpěly újmu
- **Group Josi Reinsurance Company SA v. Universal General
Insurance Company (UGIC), C-241/98**
nevztahuje na vztah zajišťovací

57

Obligaturní příslušnost

- žalovaný přistoupí na řízení dle čl. 24 (*Bilas, C-111/09*)
- příslušnost dle čl. 4 (x čl. 9 odst. 2)
- příslušnost dle čl. 5 odst. 5
- příslušnost dle čl. 9 - 12

58

Obligaturní příslušnost – pojistné věci – prorogace (článek 13)

- **Gerling Konzern Speziale Kreditversicherungs-AG and others v Amministrazione del Tesoro dello Stato, C-201/83**
 - dohoda musí splňovat kritéria čl. 23
 - vztahuje se jen na pojistitele a pojistníka. Pokud dává možnost žalovat i jiné osobě, může ji tato využít.
- **Société financière et industrielle du Peloux proti Axa Belgium a dalším, C-112/03**
 - k využití prorogační klauzule ji však nelze nutit

59

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17)

- **Benincasa (C-269/95)** – budoucí podnikatel
- **Gruber (C-464/01)** - dvojí účel smlouvy
- **Shearson Lehmann Hutton Inc. proti TVB, C-98/91**
sám spotřebitel musí být účastníkem řízení
- **Verein für Konsumenteninformation proti Henkel C-167/00**

60

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17) – pokr.

- musí dojít k uzavření smlouvy
- **Gabriel, C-96/00**
- **Petra Engler, C-27/02**
- **Ilsinger, C-180/06**

61

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17) – pokr.

- **Bertrand v Paul Ott KG, C-150/77**
prodej věcí na splátky nebo koupě spojená s finančním kontraktem
- **Mietz v Intership Jachting Sneek BV, C-99/96**
nejprve převod vlastnictví, poté splátky
- **Pammer, C-585-08 a Hotel Alpenhof, C-144/09**
- **Mühlleitner, C-190/11, Emrek, C-218/12**
- **Maletic, C-478/12**
- **Česká spořitelna, C-419/11**

62

Obligaturní příslušnost – spotřebitelské smlouvy (články 15 až 17)

Shrnutí:

- čl. 24
- čl. 4 s odkazem na národní právo (čl. 15 odst. 2)
- čl. 5 odst. 5 – nemá bydliště na území některého čl. státu, ale má zde pobočku – jako by měl bydliště
- čl. 16

63

Obligaturní příslušnost – individuální pracovní smlouvy (články 18-21)

- čl. 24
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES ze dne 16. prosince 1996 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb
- čl. 4
- čl. 5 odst. 5
- čl. 19 – 20
- *Lawrie-Blum, 66/85, Shenavai, 266/85 a Mulox, C-125/92*
- *Laboratoires Glaxosmithkline, C-462/06*
- *Mulox IBC proti Geels, C-125/92, a Rutten proti Gross Medical Ltd., C-383/95*
- *Mahamdia, C-154/11*

64

Překážka litispence a závislá řízení (články 27 až 30)

- ***Owners of the Cargo on Board of the Ship „Tatry“ ca Owners of the Ship „Maciej Rataj“, C-406/92***
stejní účastníci
„v téže věci“ = shoda skutku, použitelného práva a zamýšleného cíle žalob
co když více nároků?
- ***Gubish ca Palumbo, 144/86***
určení neplatnosti smlouvy x plnění z téže smlouvy
- ***Drouot Assurances ca CMI, C-351/96***

65

Překážka litispence a závislá řízení (články 27 až 30) – pokr.

- ***Erich Gasser GmbH v. MISAT Srl, C-116/2002***
povinnost řízení přerušit
- ***Overseas Union Insurance Ltd and Deutsche Ruck Uk Reinsurance Ltd and Pine Top Insurance Company Ltd v. New Hampshire Insurance Company, C-351/89***
s výjimkou příslušnosti výlučné nesmí druhý soud přezkoumat příslušnost soudu prvního
- ***Gantner Electronic GmbH v. Basch Exploitatie Maatschappij BV, C-111/01***
rozhodující pouze nároky uplatňované žalobcem, nikoli námitky vznesené žalovaným (v daném případě námitka započtení).

66

Předběžná a zajišťovací opatření (článek 31)

- **St. Paul Dairy Industries NV, C-104/03**
„předběžná nebo zajišťovací opatření“ jsou určena k zachování faktické nebo právní situace za účelem ochrany práv, jejichž uznání je meritem sporu
- **Van Uden, C-391/95**
soud příslušný - bez splnění dalších podmínek
soud nepřislušný – je-li mezi jeho teritoriální působností a podstatou předběžného opatření reálná souvislost
- **Solvay, C-616/10**

67

Přezkum příslušnosti (články 25 a 26)

S výjimkou věcí uvedených v článku 22 **soud**, u něhož je podána žaloba, **ex officio nepřezkoumává svojí příslušnost**. Tak může a musí učinit pouze ve věcech uvedených v článku 22. V ostatních věcech svojí mezinárodní příslušnost zkoumá **pouze**:

- Na základě **námítky žalovaného**, vznesené nejpozději s prvním vyjádřením k žalobě, tj. dříve, než je založena jeho příslušnost dle článku 24
- Pokud se žalovaný **nevyjádří k žalobě**, tj. pokud neučiní úkon, který je dle národního procesního práva považován za první obranu proti žalobě adresovanou soudu

68